

ЕСЕЈ О СТРМИНАМА

Перуђа, четвртак, подне

Две ствари ће остати за мене вечита загонетка – како је уопште могуће да се у Перуђи одвија саобраћај и како Перуђинке не поломе штикле, а због њих и ноге, по оним суровим стрминама.

Перуђа је Дубровник улица кривих као у босанској касаби смештен на шумадијском брежуљку. У древној Умбрији изгледа да питомина природе није никога доводила у заблуду о нарави људи па су сва насеља грађена на стрмим узвишицама, чак и засеоци. То предео чини живописним а путовање узбудљивим. Кад прилазите Сполету можете једним погледом обухватити цео град пропет на брегу, а затим проћи испод њега аутомобилским тунелом и с друге стране га исто тако сагледати целог.

И увек каприциозне улице, узане, криве, засенчене, затворене у старе накривљене камене зидове по којима гамижу пузавице и телефонске жице. Више светлости има на трговима неправилног облика по којима се сунчају аутомобили као велики шарени метални гуштери. Плочници су ретки јер нема места за њих. Али аутомобилима није ускраћено ништа и они се не појављују само тамо где су степенице.

Па чак ни то није сасвим тачно. *Via Bartolo* у Перуђи, према којој је Балканска улица у Београду поподневно шеталиште, спушта се до *Porta Etrusca* у двострукој окуци стрмином од које, иако је ублажена степеницама, клецају колена. По средини је коловоз којим се спуштају аутомобили добрих кочница.

Иначе су Италијани познати по безглавој вожњи и слабом зарезивању саобраћајних прописа. Путовао сам више пута аутостопом кроз Умбрију: кад би ме неки странац повезао, разговор се сводио на његово јадање о недисциплинованости италијанских возача. О њој сам имао прилике да стекнем властито мишљење кад би ме повезао неки Италијан...

АСОЦИЈАЦИЈЕ О КОШНИЦИ И КОЈЕЧЕМУ

Среда, јутро

... и Перуђа лети постаје Вавилон. Зигурат тог Вавилона је, наравно, *Palazzo Gallenga* где је смештен Универзитет за странце. Кад се том достојанственом здању пришуња с леђа, испод прозора велике просторије у којој је смештен клуб, чује се неодређен рапав шум који донекле подсећа на претеће брујање пчела. У њему се ипак не крије никаква опасност. То само безазорно и добронамерно галаме мирољубиви студенти из целог света јер је *circolo* по свој прилици нека врста метрополе међународног пријатељства и зато без сумње најживље место у граду. Може се не отићи на предавање али је немогуће не свратити у *circolo*. Ту, као и у мензи за време обеда, није редак случај да се за четири стране стола нађу представи-

ци четири различите нације у незваничном ћаскању. Кад сви говоре италијански споразумевање иде још и којекако, али често се натуца на сва четири језика, што изазива праву вавилонску збрку, та збрка надвизивање, а надвизивање онај карактеристични шум о коме је било речи. Понекад се заори пљесак – овде влада обичај да се нехотично разбијање неке посуде пропрати аплаузом и овацијама. Зато ваљда нигде нисам видео да се келнерима тако често дешавају незгоде... или, можда, нигде није теже да прођу неопажено...

То је, изгледа, само један од лепих „голијардских“ обичаја италијанских студената које и странци, разумем се, оберучке усвајају. Други један врло цењен и распрострањен обичај који је развијен готово до спорта, бар тако ми се учинило будући да сам небројено пута имао привилегију да присуствујем том ритуалу иако сам невероватним стицајем околности успео да никад не будем његова жртва, јесте поливање водом. Полити сабрата студента бокалом воде са другог спрата у тренутку кад овај неопрезно пролази испод вашег прозора сматра се добром шалом на којој мокра страна нема право да се љути. Још много већи ефекат од класичног поливања постиже се „воденим бомбама“: обична најлонска кеса се напуни водом и завеже при врху – такав пројектил се може даље бацити и при удару се распрскава те гарантовано купа чак и ако не погоди сам циљ већ падне у његову близину. Страни гости и колеге немају понекад разумевања за ову врсту разоноде па око тога настају и неспоразуми који се ипак брзо изгледе.

Све укупно узев, студентски живот у Перуђи је врло леп: прича се, забавља се, склапају се нова познанства, иде се на излете, увече у кафану и на

игранке. Јер – све је друго факултативно, али швалерисање обавезно. Поред свега тога понекад понеко стигне још и да учи...

ОПРОСТИ, ХАНИБАЛЕ

Тразименско језеро, по сунцу

Ишао сам да се купам на Тразименском језеру. Не бих знао рећи да ли смо се брчкали баш на оном истом месту на којем су се римски и картагински војници споречкали, али у сваком случају тај излет треба схватити као историјско ходочашће.

Морам признати да се моје мисли нису тиме претерано бавиле. Као што нисам могао баш увек кад би Пепинов тополино и у одласку и у повратку пронео наше друштванце поред Мађонеа мислити само на то да се управо у том замку ковала завера против Тезара Борције.

Сад је ту смештена једна фарма.

У Италији то некако не смета. Музеј или фарма, свеједно. Неко ће рећи: *Sic transit...* и упустити се у сложу медитацију о времену и забораву и равнодушности једног поколења које ипак – нека ми буде допуштено да напоменем иако му припадам – није ништа горе од других. И тај неко ће теоријски имати право, бар надам се, јер ћу и сам у неком другом тренутку можда бити тај неко, али ће практично његове медитације бити у опасности да остану неубедљиве. Огрисци историје су присутни на сваком кораку, и не само у Италији, али обавезују само туристе који добровољно преузимају дужност да се диве и заносе за своје паре. Кад би то чинили сами Италијани, или